

UTDRAG

§ 66

Dnr 2012/KS 0356 001

Svar på motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Kommunfullmäktiges beslut

- Ärendet bordläggs och kommer att behandlas vid ett senare sammanträde.
-

Beskrivning av ärendet

Miljöpartiet har lämnat in en motion till kommunfullmäktige 2012-10-11 om "Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning". Motionen remitterades till valnämnden och demokratiberedningen, vilka föreslår att motionen avslås.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

- Motionen avslås med hänvisning till SKL:s pågående utvärdering av lokala folkomröstningar.

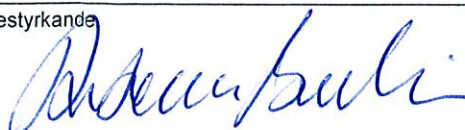
Bilagor

Protokollsutdrag från kommunstyrelsen den 26 mars 2013

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

UTDRAG

147

Dnr 2012/KS 0356 001

Svar på motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Kommunfullmäktiges beslut

- Ärendet bordläggs och kommer att behandlas vid en senare sammanträde.

Beskrivning av ärendet

Miljöpartiet har lämnat in en motion till kommunfullmäktige 2012-10-11 om "Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning". Motionen remitterades till valnämnden och demokratiberedningen, vilka föreslår att motionen avslås.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige: Motionen avslas med hänvisning till SKL:s pågående utvärdering av lokala folkomröstningar.

Bilagor

Protokollsutdrag från kommunstyrelsen den 26 mars 2013

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

UTDRAG

§57

Dnr 2012/KS 0356 001

Svar på motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Motionen avslås med hänvisning till SKL:s pågående utvärdering av lokala folkomröstningar.

Reservation

Marie Åkesdotter (MP) reserverar sig.

Anita Mattsson (S) reserverar sig med hänvisning till valnämndens beslut 2013-01-23 § 15.

Protokollsanteckning

Elisabet Hedlund (V) hade yrkat bifall till motionen om hon hade haft rösträtt.

Beskrivning av ärendet

Miljöpartiet har lämnat in en motion till kommunfullmäktige 2012-10-11 om "Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning". Motionen remitterades till valnämnden och demokratiberedningen, vilka föreslår att motionen avslås.

Ordförandeutlåtande

Den lokala folkomröstningen som genomfördes i Tyresö under hösten 2012 har lett fram till Miljöpartiets motion kring att begära en forskningsbaserad utvärdering av folkomröstningen. I motionen listas ett antal intressanta frågor som säkert är rimliga att belysa i en utvärdering.

Sedan riksdagen ändrade lagen och underlättade för grupper som så önskar att driva igenom lokala folkomröstningar har antalet sådana ökat. Det har de senaste åren genomförts en rad omröstningar. Förutom i Tyresö har lokala folkomröstningar hållits i Ekerö, Sunne, Grums, Ängelholm, Ljungby och Laxå. Folkomröstningar kommer som vi känner till nu att behöva hållas i Upplands-Väsby och i Landstinget Västerbotten. De frågor som ställs i Miljöpartiets motion är mer eller mindre aktuella i samtliga dessa omröstningar.

Det ökande antalet lokala folkomröstningar har väckt intresse inom Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Frågan har där diskuterats i flera olika sammanhang, bland annat i SKL:s Demokratiberedning där undertecknad är ersättare. SKL har beslutat att genomföra en forskningsanknuten utvärdering av lokala folkomröstningar i samarbete med Södertörns Högskola. Utvärderingen förväntas vara klar hösten 2013. Den lokala folkomröstningen i Tyresö omfattas av denna.

Med anledning av ovanstående föreslås att motionen avslås med hänvisning till SKL:s pågående utvärdering.

Kommunstyrelsen

Ordförandeförslag

Jag föreslår att motionen avslås med hänvisning till SKL:s pågående utvärdering.

Yrkande

Marie Åkesdotter (MP) yrkar bifall till motionen.

Anita Mattsson (S) stödjer Marie Åkesdotters (MP) yrkande. I andra hand yrkar Anita Mattsson (S) att frågeställningarna i motionen ska skickas till SKL för vidare behandling.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på ordförandeförslaget.

Ordföranden ställer proposition på Marie Åkesdotters (MP) yrkande.

Ordföranden ställer proposition på Anita Mattssons (S) andrahandsyrkande.

Kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandeförslaget.

Bilagor

§ 91 Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2012-10-11.pdf

Valnämndens svar på motiom om oberoende utvärdering av folkomröstning.pdf

Överklagat beslut 2012-06-18 § 8 Dom.pdf

Faktablad 8 folkinitiativ sept 2011.pdf

Tjänsteskrivelse demokratiberedningen svar på motion om oberoende utvärdering av folkomröstning.pdf

Tjänsteskrivelse valnämnden svar på motion om oberoende utvärdering av folkomröstning.pdf

Demokratiberedningens svar på motion om oberoende utvärdering av folkomröstningen.docx

Datum
2013-03-05

1 (3)

Protokoll från Demokratiberedningen möte den 5 Mars 2013

Närvarande ledamöter:

Anna Lund (KD), ordförande
Pål Keusch (S) 2 vice ordförande
Lilian Edberg (M)
Inger Gemicioglu (V)

Närvarande ersättare

Mikael Onegård (M)
Ann Sandin Lindgren (S)

Övriga närvarande

Helene Bergström (19.05)
Eva Svensson (19.05)

Per-Olof Lindfors, Sekreterare

Tid: 18.30 - 20.05

§ 1 Ungdomars inflytande

Rektorerna på gymnasiet Helene Bergström och Eva Svensson har bjudits in till demokratiberedningen för diskutera hur ungdomars inflytande kan utvecklas. Demokratiberedningen har planerat en ungdomskonferens såväl 2011 som 2012. Konferenserna har av olika anledningar ställts in. De elever och lärare som planerade att delta på konferensen blev besvikna.

Gymnasiet arbetar på olika sätt för att öka elevernas inflytande via exempelvis elevråd och programråd. Det går trögt intresset för kollektiva aktiviteter är inte lite stort som för 8-10 år. Endast en handfull elever är intresserade. Det är många aktiviteter som konkurrerar om elevernas tid.

Demokratiberedningen har inte planerat någon ny ungdomskonferens 2013 men kanske valåret 2014. Om man ordnar en konferens måste det bli riktigt bra. Tidigare kom representanter för partierna ut till gymnasiet och deltog på lektionerna. Erfarenheterna var blandade. Det tar också mycket tid.

Ur gymnasietts perspektiv är besöken i klassrummen att föredra. Det är viktigt att det kommer in i planeringen för kommande läsår i ett tidigt skede. Tyresö gymnasium har många elever som kommer från andra kommuner så det får inte bli för lokalt präglad. Lärarna på samhällsprogrammet har uppskattat den gemensamma planeringen med politikerna. År 2014 då vi har såväl EU parlamentsval som val till riksdag, landsting och kommun kan det bli aktuellt att anordna en ny ungdomskonferens eller en debatt i aktuella frågor ur ungdomarnas perspektiv. De nationella valen är mest intressanta. Eleverna som går i årskurs 3 är förstagångsväljare

Det är viktigt att vi klargör vad vi vill åstadkomma. Vill vi nå resultat eller skall vi pricka av ett antal aktiviteter.

Tidigare besökte de politiska ungdomsförbunden gymnasiet regelbundet men under de senaste åren har det begränsats till två gånger om året. Anledningen är att man fått ha polisbevakning och att nyanlända elever känts sig hotade. Av rädsla för främlingsfientliga organisationer har man begränsat tillgängligheten för samtliga partier. Nästa tillfälle är den 11 Mars. Tidpunkterna anslås på gymnasietts hemsida. De politiska ungdomsförbunden vill kunna besöka gymnasiet mer frekvent och inte vara begränsade till två gånger om året. En dialog om alternativa datum skall föras och när datumet är satt ska rektorerna se till att dessa mailas till demokratiberedningens ordförande.

§ 2 Motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012års folkomröstning

Miljöpartiet har lämnat in en motion om en oberoende forskningsförankrad utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012. Ordföranden föreslår att motionen avslås. Socialdemokraterna och Vänsterpartiet yrkar bifall.

Demokratiberedningen beslutar att avslå motionen.

§ 3 Minnesanteckningar för demokratiberedningen 2012

Förslag till verksamhetsberättelse har tagits fram. Demokratiberedningen anser att skrivelsen ändras till Minnesanteckningar och inte skickas vidare till Kommunstyrelsen

§ 4 Övriga frågor

Ann Sandin Lindgren tog på förra mötet upp att mötena i kommunfullmäktige är tråkiga och bemötandet dåligt. Denna fråga har därefter diskuterats internt i de olika partigrupperna. Slutsatsen är att detta i första hand är en fråga för partierna och kommunfullmäktiges presidium. Kommunfullmäktiges presidium bjuds in till nästa möte med

demokratiberedningen. Sveriges kommuner och landsting har tagit fram en vägledning om god ton som kan vara en vägledning.

Motionen från Miljöpartiet om Demokrativecka 2013 kommer att behandlas på nästa möte i demokratiberedningen.

Sveriges Kommuner och Landsting anordnar en Demokratidagen, den 24 april på Folkets Hus i Stockholm. Anna går ut med en förfrågan om någon är intresserad.

§ 5 Vårens möten

Två möten är inbokade under våren den 15 april och 14 Maj klockan 18.00.

Per-Olof Lindfors
Per-Olof Lindfors
Sekreterare

Protokollet justeras

Anna Lund
Anna Lund (KD), ordförande

Pål Keusch
Pål Keusch (S) 2 vice ordförande

[Handwritten marks and signatures in the right margin]

[Handwritten mark]

[Handwritten mark]

[Handwritten mark]

Motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Ärendebeskrivning

Marie Åkesdotter (MP), Peter Bylund (MP), Peter Söderlund (MP) och Lilian Nylinder (MP) har lämnat in en motion med beslutsförslaget:

- Att omgående kontakta intuitionen för valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012 i enlighet med motionens frågeställningar.

Ordförandes förslag:

- Demokratiberedningen föreslår kommunstyrelsen att Miljöpartiets motion om en oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning avslås.

Bilagor:

Motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Tjänsteskrivelse om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Faktablad nr 8 från Sveriges kommuner och landsting om Det förstärkta folkinitiativet

Dom från förvaltningsrätten om informationsbroschyr folkomröstning

Handwritten signatures and initials in blue ink, including a large signature at the top right, a signature with a star symbol below it, and initials at the bottom.Handwritten initials and a symbol in blue ink, including the initials 'C/B' and a symbol resembling a stylized '8' or 'X'.

Tyresö kommun
Marit Andersson

TJÄNSTESKRIVELSE
2013-02-26
1 (2)
Diarienummer
2012/KS 0356 001

Demokratiberedningen

Motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Förslag till beslut:

Kommundirektörens stab föreslår att Miljöpartiets motion om en oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning avslås. En forskningsanknuten utvärdering ska genomföras av Ann-Cathrine Jungar på Södertörns högskola på uppdrag av SKI, Sveriges Kommuner och Landsting. Utvärderingen skall vara klar i september 2013.

Kommundirektörens stab

Catarina Stavenberg
Tf Kvalitetschef

Sammanfattning

Marie Åkesdotter (MP), Peter Bylund (MP), Peter Söderlund (MP) och Lilian Nylinder (MP) har lämnat in en motion med beslutsförslaget:

- Att omgående kontakta intuitionen för valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012 i enlighet med motionens frågeställningar. Kommundirektörens stab föreslår att motionen avslås. En forskningsanknuten utvärdering ska genomföras av Ann-Cathrine Jungar på Södertörns högskola på uppdrag av SKL, Sveriges Kommuner och Landsting. Utvärderingen skall vara klar i september 2013.

Beskrivning av ärendet

Sedan den 1 januari gäller nya bestämmelser för folkinitiativ om folkomröstning i kommuner och landsting. Tio procent av de röstberättigade ska stå bakom förslaget till folkomröstning. Samtidigt blir det svårare för fullmäktige att avvisa ett folkinitiativ. För detta krävs två tredjedelar av ledamöterna säger nej till att genomföra en folkomröstning. Den fråga som man vill ha folkomröstning om ska vara sådan som fullmäktige kan besluta om. Kommunfullmäktige i Tyresö kommun beslutade den 8 mars 2012 att genomföra en folkomröstning om taxan inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning som beslutades i april 2011.

Motionärerna redovisar fyra olika frågeställningar.

- Formulering av frågeställningen – vilket mandat har kommunfullmäktige att ändra på folkinitiativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att ändra inriktningen av folkinitiativet?

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten mark]

Lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar föreskriver i 2 § vilka frågor som ska beslutas av fullmäktige, bland annat "den fråga och de svarsalternativ som ska ställas till de röstberättigade".

Den 10 maj 2013 fattade kommunfullmäktige, efter att ärendet beretts i valnämnden och kommunstyrelsen, beslut om frågan skulle lyda: "Ska Tyresö kommun fortsätta tillämpa den nya taxan inom omsorgen för äldre och personer med funktionsnedsättning som beslutades i mars 2011?". Svarsalternativen var "JA", "NEJ" och "BLANK".

Frågan om koppling till den ordalydelse som användes vid namnsamlingen regleras inte, men i faktablad nr 8 ("Det förstärkta folkinitiativet") från Sveriges kommuner och Landsting från september 2012 står att läsa "Det är viktigt att röstsedlarna utformas så att den fråga som väckts genom folkinitiativet också besvaras vid omröstningen".

Kommundirektörens stab gör bedömningen att ett utvecklingsområde inför nästa eventuella folkomröstning är att samråda med initiativtagarna i ett tidigare skede om frågeställningen.

- *I vilken utsträckning ska kommunen informera invånarna om vad folkomröstningen handlar om utan att riskera att bli partisk för någon av de olika sidorna?*

När folkomröstningar genomförs, har kommunerna mycket större frihet än vid val till riksdag, landsting och kommun att besluta om genomförandet. Lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar reglerar frågan om information i 3 §: Kommunen (eller landstinget) ska på ett lämpligt sätt informera sina medlemmar om det som fullmäktige beslutat om enligt 2 § och om vad som i övrigt gäller för folkomröstningen".

Lagrummet ger ett stort utrymme för tolkningar. Kansliets uppfattning om hur lagrummet skulle efterlevas var att skicka ut information med röstkorten, ha information på hemsidan, anordna en utställning i kommunens Servicecenter samt att både ja- och nej-sidan fick framföra sina argument i kommunbilagan i Mitt-i Tyresö. Synpunkter framfördes att informationen var otydlig och partisk. Kommundirektörens stab gör bedömningen att full enighet i situationer som

denna är svår att nå, då tolkningar ofta är subjektiva. Tjänstemännens fokus har varit att ge medborgarna saklig och korrekt information och både ja- och nej-sidan har haft möjlighet att påverka materialet.

- *"Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/information som ska förmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställningen – att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?"*
Kommunallagen föreskriver i 26 § att alla ärenden ska beredas innan fullmäktige fattar sitt beslut. Av det skälet processades formuleringen av frågan i valnämnd och kommunstyrelse. När det gäller information till medborgarna finns det inte några regler, utan kommunen beslutar själv.

I och med att valnämnden är ansvarig för genomförandet av folkomröstningen, beslutade den om informationsbroschyren som gick ut tillsammans med röstkortet. Detta överklagades till förvaltningsrätten av (S) och (MP), men 2013-01-09 meddelade förvaltningsrätten i sin dom (2012/KS 0269 009) att överklagandet avslagits. I domskälen anges att rätten finner att det måste falla inom valnämndens kompetensområde att godkänna en informationsbroschyr som ska bifogas röstkortet. Kommundirektörens stab och kansliet gör bedömningen att det således är lämpligt att samma ordning används vid en eventuell framtida folkomröstning. Ett förbättringsområde är dock att informationsenheten kopplas in mycket tidigt i förberedelserna, så att en kommunikationsplan kan förankras bättre.

- *"Folkomröstningar är rådgivande – men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag?"*

Det är upp till varje kommun att fastställa eventuella riktlinjer i detta avseende. Frågan tas lämpligen upp om en folkomröstning skulle bli aktuell igen.

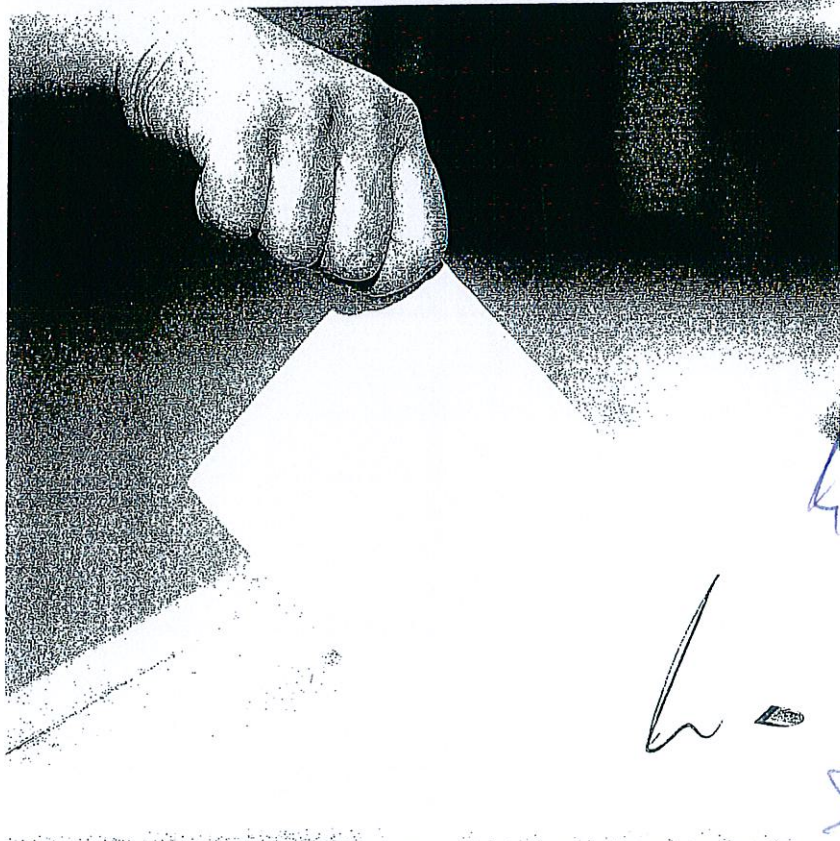
Sammanfattningsvis föreslår kommundirektörens stab att motionen ska avslås. Folkomröstningar har under 2012 genomförts på flera håll i landet och en forskningsanknuten utvärdering av dessa genomförs av Ann-Cathrine Jungar på Södertörns högskola på uppdrag av Sveriges kommuner och landsting. Tyresö kommun har tagit initiativ till att den folkomröstning som genomfördes den 23 september 2012 omfattas av utredningen. Utvärderingen beräknas bli klar i september 2013.

h
r
am
☆
B
1/3

Det nya folkiniciativet

Sedan den 1 januari 2011 gäller nya bestämmelser för folkiniciativ om folkomröstningar i kommuner och landsting. Reformen ingår i de förändringar i kommunallagen som Riksdagen hösten 2010 antog i samband med den reformerade grundlagen. Förändringarna innebär att fler måste stödja ett folkiniciativ och att kraven på initiativet preciseras: tio procent av de röstberättigade i en kommun eller ett landsting ska stå bakom förslaget om folkomröstning, tidsramen för att samla in de nödvändiga namnunderskrifterna är högst sex månader och initiativet ska handla om sådant som fullmäktige kan besluta om. Samtidigt blir det svårare för fullmäktige att avvisa ett folkiniciativ: För detta krävs att två tredjedelar av ledamöterna säger nej till att genomföra en folkomröstning.

Kommunallagen ger sedan 1977 fullmäktige möjligheter att utlysa folkomröstning i en fråga. Det kan handla om frågor där det är viktigt för de folkvalda att veta hur starkt stöd som olika alternativa förslag har bland medborgarna innan de fattar sitt beslut - till exempel om en kommun ska delas eller läggas samman med en annan kommun eller om vägdragningar. Det kan också finnas frågor där det inte finns några tydliga partipolitiska skiljelinjer men där meningarna bland de berörda medborgarna går starkt isär - till exempel när det gäller vissa stads- och trafikplaneringsfrågor. Det finns också exempel på att en fråga har blivit infekterad eller att partierna är delade i frågan på ett sätt som försvårar en vanlig beslutsprocess. I sådana situationer kan en folkomröstning ge fullmäktige tydlig vägledning om medborgarnas uppfattningar innan man fattar sitt beslut. En folkomröstning kan desutom innebära att ett beslut i en fråga som är starkt polariserad får högre legitimitet och att det blir lättare för människor att acceptera beslut som går dem emot.

Detta är ett faktablad från projektet medborgardialog som drivs av Sveriges Kommuner och Landsting. Förbundet kommer att ge ut ett antal faktablad under de kommande åren som rör frågor om medborgarnas möjlighet till deltagande i utvecklingen av det samhälle vi lever i.

Detta faktablad handlar om det förstärkta folkiniciativet som Riksdagen tog beslut om i november 2010.

Det innebär en förändring av kommunallagen och gäller för kommuner och landsting från och med den 1 januari 2011. Syftet med faktabladet är att ge mer kunskap om det förstärkta folkiniciativet och dess tillämpning.

Är du intresserad av att ta del av kommande faktablad kan du anmäla dig som prenumerant genom att skicka ett e-postmeddelande till lena.langlet@skl.se

Folkomröstningar har dock inte fått någon framträdande roll i den kommunala demokratin. Det gäller i särskilt hög grad folkinitiativet som infördes 1994 och som gav fem procent av de röstberättigade i en kommun eller ett landsting rätt att föreslå fullmäktige att genomföra folkomröstning i en fråga. Över 150 folkinitiativ har endast resulterat i 15 folkomröstningar. I övriga fall beslutade fullmäktige att avslå initiativet och att inte genomföra någon folkomröstning.

Nu har dock riksdagen beslutat att från 2011 förändra bestämmelserna om folkinitiativ så att det ska bli lättare att få till stånd en folkomröstning. Förändringarna innebär att folkinitiativet förstärkts och att det blir svårare för fullmäktige att säga nej till ett initiativ. Samtidigt skärps kravet på stöd för ett initiativ och regelverket preciseras. Följande villkor måste uppfyllas för att ett folkinitiativ ska leda till en folkomröstning:

- Initiativet måste undertecknas av minst tio procent av de röstberättigade medborgarna i kommunen eller landstinget.

- Namnen måste samlas in under en tidsrymd om sex månader innan de lämnas in och förteckningen ska innehålla under-tecknarnas namnteckning med datum för undertecknandet, namnförtydligande, personnummer och adress.
- Den fråga som man vill ha folkomröstning om ska vara sådan att fullmäktige kan besluta om den.
- Om en kvalificerad majoritet om två tredjedelar av ledamöterna anser att det är olämpligt att genomföra en folkomröstning så kan de stoppa denna.

Det har funnits olika invändningar mot folkinitiativet. En del av dessa invändningar är principiella och uttrycker en oro för att den representativa demokratin försvagas om en relativt liten andel av befolkningen kan tvinga fram folkomröstningar i olika frågor och det är oklart vem som egentligen har ansvaret för det beslut som fattas med ledning av en sådan folkomröstning. Andra invändningar handlar om att vissa frågor inte lämpar sig för en folkomröstning.

Folkinitiativets anhängare menar tvärtom att ett folkinitiativ kan ge medborgarna större inflytande över den politiska dagordningen och därmed öka deras intresse och engagemang för kommunpolitiska frågor. Man anser också att folkomröstningen kan ge kommunen ett bättre beslutsunderlag samtidigt som människors kunskaper i olika frågor ökar.

Oavsett om man bejakar eller är kritisk till folkinitiativet som sådant så finns det och måste hanteras på ett korrekt och konstruktivt sätt så att de nationella ambitionerna om att förena deltagardemokrati med den representativa demokratin kan förverkligas.

Lagtext om initiativrätt återfinns i Kommunallagen 5 kapitlet enligt följande:

23§

Ärende om att hålla en folkomröstning i en viss fråga får i fullmäktige också väckas av minst tio procent av de röstberättigade kommun- eller landstingsmedlemmarna enligt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar (folkinitiativ). Initiativet ska vara skriftligt, ange den aktuella frågan samt innehålla initiativtagarens egenhändiga namnteckningar, uppgifter om när namnteckningarna gjorts, namnförtydligande, personnummer och uppgift om deras adresser.

Vid beräkningen av antalet initiativtagare ska endast de räknas med som har skrivit under initiativet under den sexmånadersperiod som föregått inlämnandet.

34a§

Har ett folkinitiativ väckts enligt 23§ andra stycket ska fullmäktige besluta att folkomröstning ska hållas, om

1. den fråga som initiativet avser är sådan att fullmäktige kan besluta om den, och
2. inte minst två tredjedelar av de närvarande ledamöterna röstar mot förslaget.

Vanliga frågor om det förstärkta folkinitiativet

Vem kan lansera ett folkinitiativ?

Alla röstberättigade i en kommun eller ett landsting, dvs. alla invånare som också får rösta i kommun- och landstingsvalen. Det finns inte några specifika regler för om hur arbetet med att lansera ett folkinitiativ ska gå till. Det kan vara en enskild medborgare eller en mindre grupp av personer, som organiserar och koordinerar ett folkinitiativ. Det är upp till initiativtagarna att avgöra vilka som ska ansvara för kontakterna gentemot förvaltning, fullmäktige, media och allmänhet. Juridiska personer (som organisationer, företag) kan dock inte vara initiativtagare.

På vilket sätt kan namnen samlas in?

Enligt gällande lagstiftning kan namnunderskrifter endast samlas in med den traditionella pappersmetoden. Det är alltså inte möjligt att samla in namnunderskrifter via internet. Namnunderskrifter kan annars samlas in var som helst och när som helst inom sex månader innan det att folkinitiativet har lämnats in till kommunens/landstingets förvaltning. Den som skriver på ska förutom namnunderskrift och uppgift om datum för undertecknandet ange förnamn, efternamn, adress och sitt tiosiffriga personnummer. På detta sätt så har kommunen eller landstinget möjlighet att kontrollera att undertecknarna har rätt att delta i initiativet och att inte samma person skriver sitt namn flera gånger. Rent praktiskt kan detta ske genom stickprovskontroller.

Vilka frågor kan tas upp genom ett folkinitiativ?

Ett folkinitiativ kan ta upp exakt samma frågor som fullmäktige. Det betyder att frågorna måste ligga inom den kommunala kompetensen och var sådana kommunala frågor som kan beslutas av fullmäktige. Det betyder vidare att frågor som enligt lagstiftning tillkommer en kommunal nämnd inte kan bli föremål för folkomröstning men däremot frågor som fullmäktige beslutat delegera till nämnden. Fullmäktige får naturligtvis inte heller fatta beslut som skulle strida mot grundläggande mänskliga rättigheter eller allande lagstiftning i övrigt – vilket utesluter folkomröstning utifrån folkinitiativ med sådan innebörd. Beslut om att avslå folkinitiativ som inte uppfyller lagens krav fattas av fullmäktige med enkel majoritet. Fullmäktige kan också avslå ett folkinitiativ som rör en fråga där man inte är formellt förhindrad att fatta beslut men där det av olika skäl är olämpligt att genomföra en folkomröstning. Det kan till exempel handla om anställningsärenden eller om enskilda personer skulle uppleva en folkomröstning som kränkande. I sådana fall krävs dock två tredjedels majoritet för att avslå initiativet.

Fullmäktige ska säga nej till ett folkinitiativ om en fråga som ligger utanför den kommunala kompetensen – t ex om rovdjursjakt eftersom ett sådant beslut inte fattas i kommunen. Däremot kan t ex ett initiativ väckas om att kommunen riktar en skrivelse till regering eller riksdag i en sådan fråga. I sådana fall är det särskilt viktigt att man är tydlig när frågan formuleras så att inte medborgarna ges uppfattningen att det slutliga avgörandet ligger i kommunens händer.

Vad händer om ett folkinitiativ väcks i en fråga, där fullmäktige redan har tagit ett beslut?

Det förstärkta folkinitiativet är i första hand ett pro-aktivt verktyg för medborgarna att bli delaktiga i beslutsprocessen. Det vill säga att folkinitiativ i första hand bör ta upp nya frågor och lägga egna förslag. Samtidigt kan det naturligtvis inte uteslutas att folkinitiativ väcks som en reaktion på en fråga som diskuteras i fullmäktige. Det finns inte heller något hinder mot att väcka ett folkinitiativ i en fråga där beslutet redan verkställts – eller för fullmäktige att säga ja till att genomföra en sådan folkomröstning. Även när fullmäktige tar ställning till ett sådant initiativ krävs dock en kvalificerad majoritet för att nej till att genomföra en folkomröstning – t ex om man anser att initiativet kommer för sent för att kunna påverka en fråga.

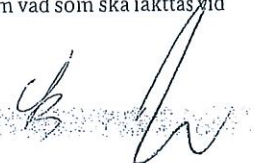
Sannolikt kommer färre "retroaktiva" folkinitiativ att väckas om kommunen eller landstinget har en aktiv dialog med medborgarna och kontinuerligt inhämtar deras synpunkter i olika frågor – och till färre folkinitiativ överhuvud taget.

Vem formulerar frågan vid en folkomröstning?

När ett folkinitiativ leder till en folkomröstning så är det fullmäktige som ska besluta om den fråga som ska ställas till de röstberättigade och om hur svarsalternativen ska formuleras. Folkomröstningen ska ses som ett led i beredningen av ett ärende. Det är därför viktigt att röstsedlarna utformas så att den fråga som väcks genom folkinitiativet också besvaras vid omröstningen. Det är lämpligt att samråda med företrädare för initiativtagarna och söka komma överens om frågeformuleringar som är enkla att förstå och besvara för de röstande och om svarsalternativ vars innebörd är enkla att tolka inför den fortsatta beslutsprocessen.

Vad kostar ett folkinitiativ och vem bär dessa kostnader?

Initiativtagarna ansvarar för arbetet med att formulera ett folkinitiativ och att samla tillräckligt med stöd för att det ska kunna leda till en folkomröstning. Kostnaderna för att bereda det ärende som väcks genom initiativet kan variera men generellt är det själva folkomröstningen som kostar. Här är det stor skillnad om folkomröstningen genomförs i anslutning till ett allmänt val, ett val till Europaparlamentet eller en nationell folkomröstning eller om den genomförs vid ett annat tillfälle. I det första fallet handlar det om kostnader för information inför omröstningen och upptryckning av röstsedlar. I det senare fallet handlar det om kostnaderna för att genomföra ett val med röstlängder, röstkort, röstsedlar, vallokaler, valförrätare, eventuell förtidsröstning o.s.v. Det är kommunen respektive landstinget som ansvarar för kostnaderna för att genomföra en folkomröstning även om kommunernas valnämnder ansvarar för genomförandet. Lagen om kommunala folkomröstningar innehåller detaljerade bestämmelser om vad som ska iakttas vid genomförandet.

När ska folkomröstningen genomföras?

En folkomröstning ska hållas inom skälig tid. Det finns praktiska och ekonomiska fördelar med att hålla en folkomröstning i samband med allmänna val och framför allt gynnas valdeltagandet av detta. Men om en fråga väcks tidigt under en mandatperiod kan det vara orimligt att avvakta nästa allmänna val för att genomföra folkomröstningen. Det är fullmäktige som avgör tidpunkten för folkomröstningen med hänsyn till hur omständigheterna ser ut.

Finns det risk för att den representativa demokratin försvagas genom det förstärkta folkinitiativet och ett stort antal folkomröstningar på lokal och regional nivå?

När grundlagsutredningen föreslog att folkinitiativet skulle förtärfas ansåg man att det var värdefullt för den lokala demokratin att möjligheten för en grupp kommun- eller landstingsmedlemmar med tyngd kunde framföra sina uppfattningar även mellan valen. Folkinitiativet skulle kunna föra in medborgarna i den politiska processen och erbjuda dem en kanal för direkt påverkan inom ramen för det representativa systemets beslutsformer. På så sätt skulle folkinitiativet bidra till att förena deltagardemokratin med den representativa demokratin. Riksdag och regering instämde senare i denna bedömning.

Det hindrar inte att folkinitiativet också kan innebära risker av olika slag eller att ett i grunden positivt instrument missbrukas. Det är därför viktigt att följa utvecklingen och att lära av såväl positiva som negativa erfarenheter som kommer fram under de närmaste åren. Det är också viktigt att fortsätta med att utveckla andra former för medborgardialog som tillsammans med det nya folkinitiativet kan skapa goda förutsättningar för medborgarnas flytande.

Måste fullmäktige följa ett folkomröstningsbeslut?

Formellt sett behöver de inte det. Till skillnad från allmänna val är lokala och regionala folkomröstningar endast "rådgivande". I praktiken har dock sedan slutet av 1980-talet folkomröstningsresultat så gott som alltid följts. Samtidigt är det fullmäktige som måste ta ansvar för det beslut som ska fattas och värdera utfallet av folkomröstningen. Ofta är det möjligt för ledamöterna att redan inför en folkomröstning deklarerar om de tänker respektera ett majoritetsbeslut i folkomröstningen och även ge en förklaring om de inte är beredda att göra en sådan utfästelse.

Men det kan också finnas situationer där man vill avvakta utfallet. En faktor som kan tänkas påverka ledamöternas ställningstagande är valdeltagandet. I en del länder finns så kallade korumregler, dvs. bestämmelser om att det ska krävas ett visst deltagande för att resultatet ska bli giltigt. Ett motiv för att regering och riksdag valde att *inte* införa sådana regler är att kommunala folkomröstningar är rådgivande och att ledamöterna faktiskt kan ta hänsyn till deltagandet när man värderar resultatet.

En annan faktor är hur folkomröstningens frågeställning hänger samman med andra frågor och om utfallet i omröstningen skulle få konsekvenser som de röstande inte kunnat överblicka. Innebär t ex ett nej till nedläggning av en skola (kanske med ett lågt valdeltagande utanför den berörda kommundelen) att en annan skola måste läggas ned? Innebär ett ja till en skattesänkning att kommunen måste genomföra tuffa besparingsåtgärder som inte diskuteras? Det finns fler exempel på hur en folkomröstning i vissa situationer enbart ger svar på en delfråga uttryckt ur sitt ekonomiska eller verksamhetsmässiga sammanhang. Därför kan en folkomröstning utifrån ett folkinitiativ behöva kompletteras med en omröstning om ett "motalternativ" som kommunfullmäktige lanserar eller med en medborgardialog som kan bidra till en allsidig och nyanserad bild av medborgarnas åsikter.

Oavsett hur fullmäktiges ledamöter förhåller sig till en folkomröstning är det angeläget att man är tydlig och motiverar sitt ställningstagande – särskilt om man inte följer utslaget.

Litteratur och länktips

"Folkinitiativ - Handbok för direktdemokrati", Bruno Kaufmann och Peter Eriksson
Faktablad om folkomröstningar, www.skl.se/medborgardialog

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM
2013-01-09
Meddelad i
Stockholm

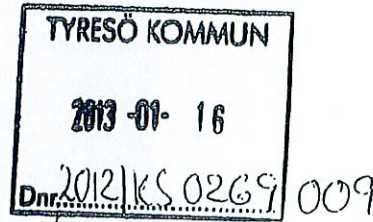
Mål nr
13904-12
Enhet 16

Sida 1 (4)

KLAGANDE

1. Anita Mattsson
Kullvägen 6 C
135 53 Tyresö

2. Marie Åkesdotter
Åvägen 39
135 49 Tyresö

MOTPART

Tyresö kommun
135 81 Tyresö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Valnämndens i Tyresö kommun beslut 2012-06-18, § 8

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900) - KL

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Valnämnden i Tyresö kommun beslutade den 18 juni 2012, § 8, att godkänna den informationsbroschyr som ska bifogas röstkorten vid kommunens kommande folkomröstning.

YRKANDE M.M.

Anita Mattsson och Marie Åkesdotter överklagar beslutet och anför bl.a. följande. Valnämnden har inte mandat att besluta om att ta fram informationsmaterial inför folkomröstningen. Vare sig kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen har gett uppdraget åt valnämnden. Valnämndens uppgift är att ansvara för genomförandet av folkomröstningen, dvs. själva proceduren gällande röstningsförfarandet av folkomröstningen. Att producera en informationsbroschyr ingår inte i den uppgiften. Vidare anser de att den aktuella broschyren inte ger en neutral helhetsbild av vad valet rör sig om. Den är missvisande och kan istället ses som en partsinlaga för den ena sidans räkning.

Tyresö kommun anför bl.a. följande. I Tyresö har kommunfullmäktige fattat beslut i enlighet med vad lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar föreskriver. Enligt 3 kap. 10 § KL får fullmäktige uppdra åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Kommunen ska enligt 3 § lagen om kommunala folkomröstningar på ett lämpligt sätt informera de röstberättigade om folkomröstningen. Informationsenheten har därför i samarbete med Socialförvaltningen tagit fram en broschyr som kortfattat redogör för bakgrunden till folkomröstningen och vad medborgarna ska ta ställning till. Valnämnden har sedan godkänt informationsbroschyren som ska bifogas röstkorten. Bifogandet av informationsbroschyren fyller endast en informativ funktion varför det bör falla inom Valnämnden kompetensområde. Det framgår även av

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM
2013-01-09
Meddelad i
Stockholm

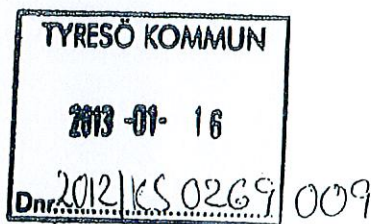
Mål nr
13904-12
Enhet 16

Sida 1 (4)

KLAGANDE

1. Anita Mattsson
Kullvägen 6 C
135 53 Tyresö

2. Marie Åkesdotter
Åvägen 39
135 49 Tyresö

MOTPART

Tyresö kommun
135 81 Tyresö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Valnämndens i Tyresö kommun beslut 2012-06-18, § 8

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900) – KL

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Valnämnden i Tyresö kommun beslutade den 18 juni 2012, § 8, att godkänna den informationsbroschyr som ska bifogas röstkorten vid kommunens kommande folkomröstning.

YRKANDE M.M.

Anita Mattsson och Marie Åkesdotter överklagar beslutet och anför bl.a. följande. Valnämnden har inte mandat att besluta om att ta fram informationsmaterial inför folkomröstningen. Vare sig kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen har gett uppdraget åt valnämnden. Valnämndens uppgift är att ansvara för genomförandet av folkomröstningen, dvs. själva proceduren gällande röstningsförfarandet av folkomröstningen. Att producera en informationsbroschyr ingår inte i den uppgiften. Vidare anser de att den aktuella broschyren inte ger en neutral helhetsbild av vad valet rör sig om. Den är missvisande och kan istället ses som en partsinlaga för den ena sidans räkning.

Tyresö kommun anför bl.a. följande. I Tyresö har kommunfullmäktige fattat beslut i enlighet med vad lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar föreskriver. Enligt 3 kap. 10 § KL får fullmäktige uppdraga åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Kommunen ska enligt 3 § lagen om kommunala folkomröstningar på ett lämpligt sätt informera de röstberättigade om folkomröstningen. Informationsenheten har därför i samarbete med Socialförvaltningen tagit fram en broschyr som kortfattat redogör för bakgrunden till folkomröstningen och vad medborgarna ska ta ställning till. Valnämnden har sedan godkänt informationsbroschyren som ska bifogas röstkorten. Bifogandet av informationsbroschyren fyller endast en informativ funktion varför det bör falla inom Valnämndens kompetensområde. Det framgår även av

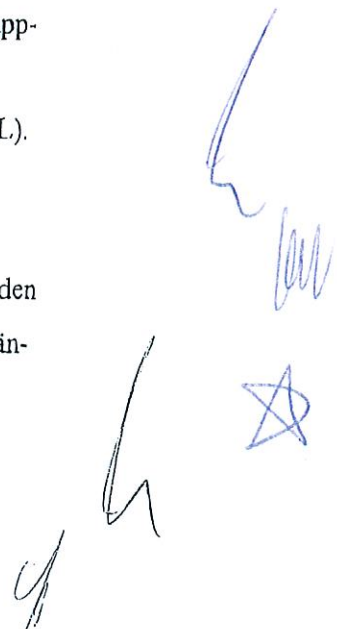
Tyresö kommuns gemensamma reglemente för samtliga nämnder, fastställt av fullmäktige, att varje enskild nämnd är ansvarig för informationen inom sitt verksamhetsområde vilket vittnar för att informationsbroschyren måste anses vara kompetensenlig. Det måste sammantaget anses befogat och kompetensenligt att Valnämnden beslutar om bifogandet av en informationsbroschyr i samband med utskick av röstkort.

DOMSKÄL

Det överklagade beslutet kan endast prövas i den för laglighetsprövning bestämda ordningen enligt 10 kap. KL. Därvid kan rätten inte bedöma lämpligheten och skäligheten i beslutet utan prövning kan endast ske i den begränsade omfattning som anges i 8 § nämnda lag. Enligt 10 kap. 8 § KL ska ett överklagat beslut upphävas bl.a. om beslutet inte har kommit till i laga ordning. Något annat beslut får inte sättas i det överklagade beslutets ställe.

Av 3 kap. 9 § 8 p. KL framgår att det är exklusivt förbehållet fullmäktige att besluta om en folkomröstning ska hållas i viss fråga. Vilka beslut som måste fattas av fullmäktige i samband med en folkomröstning framgår av 2 § lagen om kommunala folkomröstningar. Det framgår vidare av samma lag att kommunen ska på ett lämpligt sätt informera de röstberättigade om folkomröstningen (3 §) samt att det är Valnämnden som svarar för genomförandet av folkomröstningen (4 §). Vidare framgår att fullmäktige får uppdraga åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i visst ärende eller viss grupp av ärenden som inte är av principiell beskaffenhet (3 kap. 10 § KL).

Det har i målet framkommit att det är Informationsenheten i samarbete med Socialförvaltningen som har tagit fram den broschyr som Valnämnden har godkänt ska bifogas till röstkortet. Förvaltningsrätten finner, med hänsyn till ovan angivna bestämmelser, att det måste anses falla inom Val-

Handwritten signatures and a star symbol in blue ink. There are three distinct signatures: one at the top right, one in the middle right, and one at the bottom left. A five-pointed star is drawn in blue ink to the right of the middle signature.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

nämndens kompetensområde att godkänna en informationsbroschyr som ska bifogas röstkortet. Det överklagade beslutet har därför tillkommit i laga ordning. Det har inte heller framkommit någon grund för att upphäva det överklagade beslutet i enlighet med 10 kap. 8 § KL. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1A)

Kaija Hultquist

Kaija Hultquist

Rådman

Föredragande var Helena Löqvist.

h
h
h
h

UTDRAG

§ 15 Dnr 2012/KS 0356 001

Motion angående oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning**Ärendebeskrivning**

Marie Åkesdotter (MP), Peter Bylund (MP), Peter Söderlund (MP) och Lilian Nylinder (MP) har lämnat in en motion angående en oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning.

Motionärernas beslutsförslag:

- Att omgående kontakta institutionen för valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012 i enlighet med de frågeställningar som beskrivs i motionen.

Yrkanden i valnämnden

Carl-Johan Carlson (S) yrkar, med stöd av Barbro Nordlöf (S), bifall till motionen. Ett andrahandsyrkande är att de fyra frågeställningarna i motionen ska sändas till Sveriges kommuner och landsting för besvarande om det är möjligt.

Beslutsgång i valnämnden

Valnämnden bifaller andrahandsyrkandet. Förstahandsyrkandet ställs under proposition och ordföranden finner att valnämnden avslagit detsamma.

Valnämndens beslut

- Att motionen avslås med motiveringen att Sveriges Kommuner och Landsting ska göra en utvärdering av flera folkomröstningar som genomförts i landet och att motionen överlämnas till kommunstyrelsen.
- Att frågeställningarna i motionen skickas till SKL för vidare behandling,

Reservation

Carl-Johan Karlson (S) lämnar, med stöd av Barbro Nordlöf (S),
skriftlig reservation mot beslutet.

[Handwritten signatures and initials in blue ink, including a large 'L', 'B', and a star symbol.]

Justerandes sign <i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>		Utdragsbestyrkande <i>[Signature]</i>
--	--------------------	--	--

Valnämndens i Tyresö kommun sammanträde 2013-01-23

Reservation och särskilt yttrande

Vi får härmed reservera oss mot beslutet att avslå förslaget - genom miljöpartiets lagda motion - att omgående kontakta institutionen för valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012 i enlighet med motionens frågeställningar.

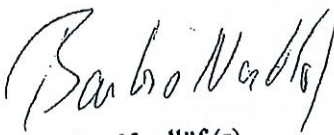
Valnämnden har i enlighet med framlagt förslag i tjänsteskrivelse beslutat att till Sveriges kommuner och landsting (SKL) framställa propå om att den i Tyresö den 23 september 2012 genomförda folkomröstningen ska omfattas av den utvärdering beträffande kommunala folkomröstningar som SKL planerar att påbörja inom kort.

Inför detta beslut framfördes av oss reseranter förslaget att de i motionen framlagda frågorna (kursiverade i tjänsteskrivelsen) ska medskickas till SKL att beaktas inom ramen för den planerade utvärderingen. Vi vill uttrycka vårt gillande över att valnämnden beslutat i enlighet med vårt förslag. Därmed kommer de i motionen formulerade frågorna enligt nedan att medskickas till SKL;

1. Formuleringen av frågeställningen – Vilket mandat har kommunfullmäktige att ändra på folkinitiativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att ändra inriktningen av folkinitiativet?
2. I vilken utsträckning ska kommunen informera invånarna om vad folkomröstningen handlar om utan att den riskerar att bli partisk för någon av de olika sidorna?
3. Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/information som ska förmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställningen – att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?
4. Folkomröstningar är rådgivande – men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag?

Tyresö 2013-01-29

Carl Johan Karlson (s)

Barbro Nordlöf (s)

Valnämnden

Plats och tid Kommunhuset, sammanträdesrum Lindalen
 Onsdag den 23 januari 2012, kl. 18:00-19:00

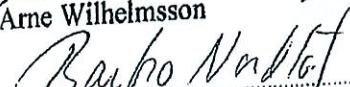
Beslutande
 Arne Wilhelmsson (M)
 Janis Salts (KD)
 Barbro Nordlöf (S)
 Carl-Thure Lindell (M)
 Nomi Lind (FP)
 Gerd Dufberg (M)
 Carl-Johan Karlson (S)

Övriga deltagare
 Mats Fält (M)
 Göran Magnusson (C)

Utses att justera Barbro Nordlöf
 Justeringens plats och tid Kommunhuset plan Onsdag den 30 januari
 klockan 10:00

Underskrifter
 Sekreterare
 Marit Andersson Paragrafer 13-15

Ordförande
 Arne Wilhelmsson

Justerande
 Barbro Nordlöf

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Valnämnden

Sammanträdesdatum 2013-01-23

Datum för anslags uppsättande 2013-01-31 Datum för anslags nedlagande 2013-02-21

Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliet

Underskrift
 Marit Andersson

Utdragsbestyrkande

Handwritten notes and signatures in blue ink:
 Paragrafer 13-15
 [Handwritten initials/signatures]

Tyresö kommun
Marit Andersson
Sekreterare
Valnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

2013-01-15

1 (2)

Diarienummer

2012/KS 0356 001

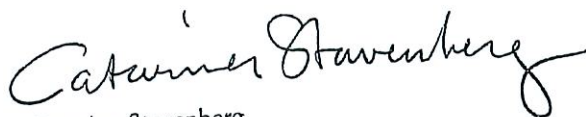
Valnämnden

Motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Förslag till beslut:

Kommundirektörens stab föreslår att Miljöpartiets motion om en oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning avslås. En forskningsanknuten utvärdering ska genomföras av SKL, Sveriges Kommuner och Landsting.

Kommundirektörens stab

Catarina Stavenberg
Tf Kvalitetschef

Sammanfattning

Sedan den 1 januari gäller nya bestämmelser för folkinitiativ om folkomröstning i kommuner och landsting. Tio procent av de röstberättigade ska stå bakom förslaget till folkomröstning. Samtidigt blir det svårare för fullmäktige att avvisa ett folkinitiativ. För detta krävs två tredjedelar av ledamöterna säger nej till att genomföra en folkomröstning. Den fråga som man vill ha folkomröstning om ska vara sådan som fullmäktige kan besluta om. Kommunfullmäktige i Tyresö kommun beslutade den 8 mars 2012 att genomföra en folkomröstning.

Frågan var om kommunen skulle fortsätta att tillämpa den taxa för omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning som beslutades i april 2011. Svartalternativen var "JA", "NEJ" och "BLANK".

Marie Åkesdotter (MP), Peter Bylund (MP), Peter Söderlund (MP) och Lilian Nylinder (MP) har lämnat in en motion med beslutsförslaget:

- Att omgående kontakta intuitionen för valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012 i enlighet med motionens frågeställningar.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna redovisar fyra olika frågeställningar.

- *Formulering av frågeställningen – vilket mandat har kommunfullmäktige att ändra på folkinitiativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att ändra inriktningen av folkinitiativet?*

Lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar föreskriver i 2 § vilka frågor som ska beslutas av fullmäktige, bland annat "den fråga och de svarsalternativ som ska ställas till de röstberättigade".

Handwritten signatures and initials in blue ink, including a large 'L', 'K', and a star symbol.

Den 10 maj 2013 fattade kommunfullmäktige, efter att ärendet beretts i valnämnden och kommunstyrelsen, beslut om frågan skulle lyda: "Ska Tyresö kommun fortsätta tillämpa den nya taxan inom omsorgen för äldre och personer med funktionsnedsättning som beslutades i mars 2011?".

Frågan om koppling till den ordalydelse som användes vid namninsamlingen regleras inte, men i faktablad nr 8 ("Det förstärkta folkiniciativet") från Sveriges kommuner och Landsting från september 2012 står att läsa "Det är viktigt att röstsedlarna utformas så att den fråga som väckts genom folkiniciativet också besvaras vid omröstningen".

Ett utvecklingsområde inför nästa eventuella folkomröstning är att samråda med initiativtagarna i ett tidigare skede om frågeställningen.

- *I vilken utsträckning ska kommunen informera invånarna om vad folkomröstningen handlar om utan att riskera att bli partisk för någon av de olika sidorna?*

När folkomröstningar genomförs, har kommunerna mycket större frihet än vid val till riksdag, landsting och kommun att besluta om genomförandet. Lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar reglerar frågan om information i 3 §: Kommunen (eller landstinget) ska på ett lämpligt sätt informera sina medlemmar om det som fullmäktige beslutat om enligt 2 § och om vad som i övrigt gäller för folkomröstningen".

Lagrummet ger ett stort utrymme för tolkningar. Kansliavdelningens uppfattning om hur lagrummet skulle efterlevas var att skicka ut information med röstkortet, ha information på hemsidan och att anordna en utställning i kommunens Servicecenter. Informationen tolkades av många som partisk och full enighet i situationer som denna är svår att nå, då tolkningar ofta är subjektiva.

- *"Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/information som ska förmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställningen - att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?"*

Handwritten signatures and initials in blue ink on the right side of the page, including a large 'L', a signature, 'M', 'K', and 'S'.

Kommunallagen föreskriver i 26 § att alla ärenden ska beredas innan fullmäktige fattar sitt beslut. Av det skälet processades frågeställningen i valberedning och kommunstyrelse. När det gäller information till medborgarna finns det inte några regler, utan kommunen beslutar själv.

I och med att valnämnden är ansvarig för genomförandet av folkomröstningen, beslutade den om informationsbroschyren som gick ut tillsammans med röstkorten. Detta överklagades till förvaltningsrätten av (S) och (MP), men 2013-01-09 meddelade förvaltningsrätten i sin dom (2012/KS 0269 009) att överklagandet avslagits. I domskälen anges att rätten finner att det måste falla inom valnämndens kompetensområde att godkänna en informationsbroschyr som ska bifogas röstkorten. Det är således lämpligt att samma ordning används vid en eventuell framtida folkomröstning. Ett definitivt förbättringsområde är dock att informationsenheten kopplas in mycket tidigt i förberedelserna, så att en kommunikationsplan kan förankras bättre.

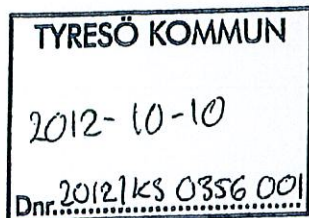
"Folkomröstningar är rådgivande – men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag?"

Det är upp till varje kommun att fastställa eventuella riktlinjer i detta avseende. Frågan tas lämpligen upp om en folkomröstning skulle bli aktuell igen.

Sammanfattningsvis föreslås att motionen ska avslås. Folkomröstningar har under 2012 genomförts på flera håll i landet och utvärdering av dessa bör rimligtvis göras av Sveriges kommuner och landsting. Kommunen kommer att ta initiativ till att en sådan utvärdering kommer till stånd.

Handwritten signatures and initials in blue ink, including a large signature at the top right, a signature below it, and several initials (B, S, H) at the bottom right.

Motion

Kommunfullmäktige 11 oktober 2012

Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

23 september 2012 gick Tyresö kommuns invånare till valurnorna för en kommunal folkomröstning. Folkomröstningen var ett folkinitiativ, där mer än 10 procent av de röstberättigade hade skrivit på för att få till en folkomröstning.

Genom grundlagsförändringar gäller sedan januari 2011 nya regler kring folkomröstningar. Minst tio procent av de röstberättigade i en kommun eller ett landsting ska stå bakom förslaget om folkomröstning. Tidsramen för att samla in de nödvändiga namnunderskrifterna är högst sex månader och initiativet ska handla om sådant som fullmäktige kan besluta om. Det har blivit svårare för fullmäktige att avvisa ett folkinitiativ, det krävs att två tredjedelar av ledamöterna säger nej till att genomföra en folkomröstning.

Stora meningsskiljaktigheter har uppstått inför folkomröstningen i Tyresö. Det handlar om:

- ifrågasättande av folkinitiativet och behandling av frågeställningen, där frågans karaktär förändrats och otydliggjorts och där folkomröstningen delvis också fått en annan innebörd än folkinitiativets avsikt.
- beslutsprocessen/hanteringen av kommuninformationen inför folkomröstningen. Vem/vilka ger uppdraget till vem/vilka fattar beslut? Hur ska det gå till när kommunen informerar? Vad ska det informeras om? I vilken grad? Ska det göras skillnad på folkomröstningar och allmänna val?
- valmetoderna, där det bland annat hävdats att kommuninvånarna förvillats.

Efter folkomröstningen uppstod diskussioner om hänsyn till valresultatet i förhållande till valdeltagandet. Ska större hänsyn tas till dem som inte går och än till dem som faktiskt använder sin röst? (Om så är fallet kan de styrande politikerna ha som strategi att få till ett lågt valdeltagande.)

Grundlagsförändringarna till trots, kan det finnas goda skäl att forska vidare kring folkomröstningsinstitutet. Tyresö nyss genomförda folkomröstning innehåller en mängd intressanta frågeställningar. Eventuella förstärkningar i lagen kan behövas kring:

1. Formulering av frågeställningen – Vilket mandat har kommunfullmäktige att ändra på folkinitiativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att ändra inriktningen av folkinitiativet?
2. I vilken utsträckning ska kommunen informera invånarna om vad folkomröstningen handlar om utan att det riskerar att bli partisk för någon av de olika sidorna?

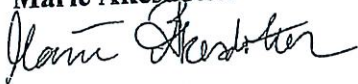
3. Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/information som ska förmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställningen – att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?
4. Folkomröstningar är rådgivande – men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag?

Beslutsförslaget är att kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen:

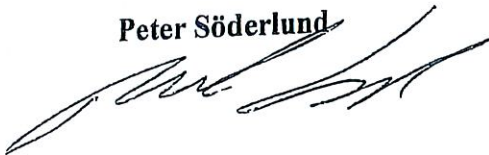
- att omgående kontakta institutionen med valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012, i enlighet med motionens frågeställningar.

För Miljöpartiet de gröna i Tyresö

Marie Åkesdotter

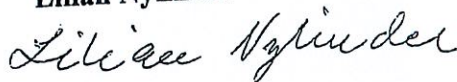

Peter Söderlund

Peter Bylund

Lilian Nylinder

Plats och tid

Hörsalen Masten, C3L, Bollmora Gårdsväg
Torsdag 11 oktober 2012, kl. 18.00 - 21.15

Utses att justera

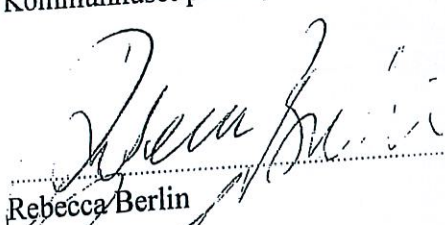
Ann-Christine Svensson, Anita Mattsson

Justeringens plats och tid

Kommunhuset plan 6, kl. 13.00

Underskrifter

Sekreterare

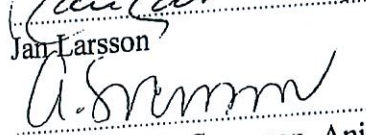
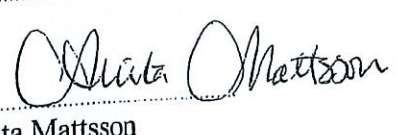

Rebecca Berlin

Paragrafer 91 - 102

Ordförande

Jan Larsson

Justerande

Ann-Christine Svensson, Anita Mattsson

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Kommunfullmäktige

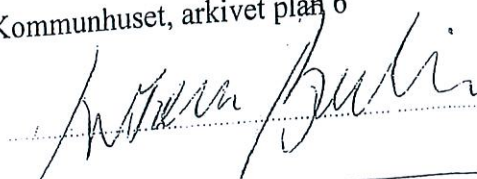
2012-10-11

2012-10-18

Datum för anslags nedtagande 2012-11-12

Kommunhuset, arkivet plan 6

Underskrift

Utdragsbestyrkande

Tyresö kommun
Kommunfullmäktige

Närvarolista ledamöter:

Ordinarie:	Nr	Närv	Förh.	Tjänstgörande ersättare	Ersättare:
Fredrik Saweståhl (M)	1		X	Susanne Sohlberg (M)	
Ann-Christine Svensson (M)	2	X			
Andreas Jonsson (M)	3	X			Susanne Sohlberg (M)
Dick Bengtson (M)	4	X			Gunilla Hellgren Lovén (M)
Matilda Lundh (M)	5	X			Sonja Gustafson (M)
Mikael Onegård (M)	6		X	Gunilla Hellgren Lovén (M)	Peter Odelvall (M)
Ida Antonsson (M)	7	X			Johan Engström (M)
Mats Fält (M)	8	X			Doris Letendrine Larsson (M)
Christer Flodfält (M)	9	X			Thomas Halvarsson (M)
Erkki Vesa (M)	10	X			Rolf Lovén (M)
Marianne Kronberg (M)	11	X			Carl-Thure Lindell (M)
Nils Frykman (M)	12		X	Peter Odelvall (M)	Mikael Danielsson (M)
Gerd Dufberg (M)	13	X			Hans Wallner (M)
Lotta Stjernfeldt (M)	14		X	Johan Engström (M)	
Lilian Edberg (M)	15	X			
Dan Bekking (M)	16		X	Thomas Halvarsson (M)	
Lena Arvidsson (M)	17		X	Rolf Lovén (M)	
Sven A Svennberg (M)	18	X			
Jenny Jonsson (M)	19	X		Till 20.20, från 20.30 Carl-Thure	
Martin Johem (M)	20	X			
Gunilla Dahlberg (M)	21	X			
Martin Nilsson (S)	22	X			Anita Mattsson (S)
Susann Ronström (S)	23	X			Thomas Henriksson (S)
Mathias Tegnér (S)	24		X	Anita Mattsson (S)	Eija Rätty (S)
Marie Linder (S)	25		X	Thomas Henriksson (S)	Jerry Svensson (S)
Kristjan Vaigur (S)	26	X			Ann Sandin-Lindgren (S)
José Blanco Garcia (S)	27	X			Sarah Heidenborg (S)
Sara Alborno (S)	28		X	Jerry Svensson (S)	Carl-Johan Karlson (S)
Kjell Andersson (S)	29	X			
Marita Bertilsson (S)	30	X			
Lennart Jönsson (S)	31	X			
Karin Ljung (S)	32	X			
Anders Linder (S)	33	X			
Christina Tallberg (S)	34	X			
Alfonso Morales (S)	35	X			
Anna Steele (FP)	36		X	Leif Lanke (FP)	Leif Lanke (FP)
Mats Larsson (FP)	37	X			Christina Melzén (FP)
Mats Lindblom (FP)	38		X	Christina Melzén (FP)	Margareta Ternstedt (FP)
Nomi Lind (FP)	39	X			
Jan Larsson (FP)	51	X			
Leif Kennerberg (KD)	40	X			Mattias Eriksson (KD)
Anna Lund (KD)	41	X			Janis Salts (KD)
Ulrica Riis Pedersen (C)	42	X			Lars Lagerstedt (C)
					Marianne Gustavsson (C)
Marie Åkesdotter (MP)	43	X			Rickard Svensson (MP)
Peter Bylund (MP)	44	X			Frida Bengtsdotter (MP)
Peter Söderlund (MP)	45	X			
Lilian Nylinder (MP)	46	X			
Elisabeth Hedlund (V)	47		X	Gunilla Andersson (V)	Tuula Tillikainen (V)
Anders Erixon (V)	48	X			Gunilla Andersson (V)
	49	X		Till 20.00, från 20.00 Jörgen Bengtsson	Jörgen Bengtsson (SD)

Handwritten notes and signatures on the right side of the page, including a large blue checkmark, a signature, and a star symbol.

Tyresö kommun
Kommunfullmäktige

Närvarolista ersättare m fl

Namn:	Närvarande:	Närvarotid:
Susanne Sohlberg (M)	X	
Gunilla Hellgren Lovén (M)	X	
Sonja Gustafson (M)		
Peter Odelvall (M)	X	
Johan Engström (M)	X	
Doris Letendrine Larsson (M)		
Thomas Halvarsson (M)	X	
Rolf Lovén (M)	X	
Carl-Thure Lindell (M)	X	
Mikael Danielsson (M)		
Hans Wallner (M)		
Anita Mattsson (S)	X	
Thomas Henriksson (S)	X	
Eija Rätty (S)		
Jerry Svensson (S)	X	
Ann-Sandin-Lindgren (S)		
Sarah Heidenborg (S)		Från 18.45
Carl-Johan Karlson (S)	X	
Leif Lanke (FP)	X	
Christina Melzén (FP)	X	
Margareta Ternstedt (FP)		
Mattias Eriksson (KD)		
Janis Salts (KD)		
Lars Lagerstedt (C)	X	
Marianne Gustavsson (C)		
Rickard Svensson (MP)		
Frida Bengtsdotter (MP)		
Tuula Tillikainen (V)		
Gunilla Andersson (V)	X	
Jörgen Bengtsson (SD)	X	
Närvarande tjänstemän:		
Bo Renman	X	
Anita Brynje		
Marit Andersson	X	
Dan Näsman		
Hillevi Elvhage	X	
Rebecca Berlin		
Anders Elfving		
Birgitta Wigren		

Handwritten signature

Handwritten star symbol

Handwritten scribbles and marks at the bottom of the page

§ 91

2012/KS 0355 001
2012/KS 0356 001

Anmälan av nya motioner

Ärendebeskrivning

Peter Bylund (MP), Marie Åkesdotter (MP), Peter Söderlund (MP) och Lilian Nylinder (MP) lämnar in en motion angående lokalt läslyft i Tyresö kommun (bilaga).

Peter Bylund (MP), Marie Åkesdotter (MP), Peter Söderlund (MP) och Lilian Nylinder (MP) lämnar in en motion "Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning" (bilaga).

Kommunfullmäktiges beslut

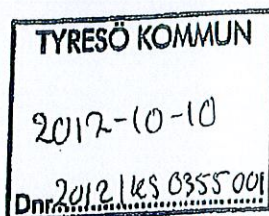
- Motionerna lämnas till kommunstyrelsen för beredning.

h m
h B
A

miljöpartiet de gröna Tyresö

Motion ang. lokalt läslyft i Tyresö kommun

Enligt PISA-undersökningen har läsningen försämrats hos samtliga grupper, pojkar, flickor, 15-åringar med invandrarbakgrund respektive utan invandrarbakgrund.

"Litteraturutredningens analys visar framförallt att det behövs kraftfulla åtgärder för att förbättra ungas läsförståelse och öka lusten att läsa" säger kommitténs ordförande Tomas Lidman.

Orsakerna är flera "nedgången i läsprestationerna bland 9- till 10-åringar i Sverige till stor del kan förklaras av förändrade läsvanor med minskat nöjesläsande och mindre intresse för läsning som en följd av ett ökat datoranvändande på fritiden."

Skolverket söker "förklara de försämrade resultaten i PISA och PIRLS undersökningarna" med hänvisningar "till förändringar i skolans struktur och styrning."

Alliansen i Tyresö har sparat på biblioteken och fortsätter samma politik enligt det förslag till nämndplan som behandlats i Kultur- och fritidsnämnden. Nedskärning av medieanslaget och minskat antal personalbemannade öppettider. Alliansen har också sänkt anslagen till studieförbunden.

Föräldrar, lärare, förskolelärare, bibliotekarier, fritidsledare, förenings- och idrottsledare är alla oerhört viktiga för att öka lusten att läsa. Många gör mycket viktiga insatser, och det finns redan idag samarbete mellan bibliotek och förskolor/skolor.

Vi i Miljöpartiet är övertygade om att detta kan utökas och bli ännu bättre samt att kommunstyrelsen måste kräva ökat samarbete mellan bibliotek och förskolor, skolor samt satsa mer för att höja läslusten och redan nu påbörja ett arbete om ett lokalt läslyftarbete i Tyresö i enlighet med utredningens förslag.

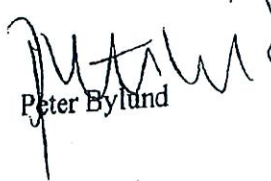
Kulturrådet har bla föreslaget ett läsfrämjande arbete genom ett ökat samarbete mellan bibliotek, förskola och skolan. Studieförbunden är också viktiga för att höja ambitionerna i det lässtödjande arbetet i Tyresö kommun.

Miljöpartiet föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar

att Tyresö kommun inte ska vänta på det nationella läslyft utan initiera ett lokalt läslyft redan under vintern 2012 eller allra senast våren 2013,

att kommunstyrelsen ska ta initiativ och inspirera samt göra det ekonomiskt möjligt för berörda nämnder att göra mer för att förbättra ungas läsförståelse och öka lusten att läsa.

För miljöpartiet de gröna

Peter Bylund

Marie Åkesdotter

Peter Söderlund

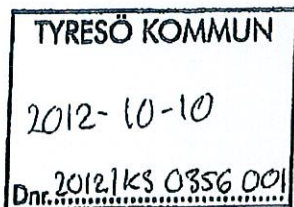

Lilian Nylinder

miljöpartiet de gröna

Tyresö

Motion

Kommunfullmäktige 11 oktober 2012

Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

23 september 2012 gick Tyresö kommuns invånare till valurnorna för en kommunal folkomröstning. Folkomröstningen var ett folkinitiativ, där mer än 10 procent av de röstberättigade hade skrivit på för att få till en folkomröstning.

Genom grundlagsförändringar gäller sedan januari 2011 nya regler kring folkomröstningar. Minst tio procent av de röstberättigade i en kommun eller ett landsting ska stå bakom förslaget om folkomröstning. Tidsramen för att samla in de nödvändiga namnunderskrifterna är högst sex månader och initiativet ska handla om sådant som fullmäktige kan besluta om. Det har blivit svårare för fullmäktige att avvisa ett folkinitiativ, det krävs att två tredjedelar av ledamöterna säger nej till att genomföra en folkomröstning.

Stora meningsskiljaktigheter har uppstått inför folkomröstningen i Tyresö. Det handlar om:

- ifrågasättande av folkinitiativet och behandling av frågeställningen, där frågans karaktär förändrats och otydliggjorts och där folkomröstningen delvis också fått en annan innebörd än folkinitiativets avsikt.
- beslutsprocessen/hantering av kommuninformationen inför folkomröstningen. Vem/vilka ger uppdraget till vem/vilka och vem/vilka fattar beslut? Hur ska det gå till när kommunen informerar? Vad ska det informeras om? I vilken grad? Ska det göras skillnad på folkomröstningar och allmänna val?
- valmetoderna, där det bland annat hävdats att kommuninvånarna förvillats.

Efter folkomröstningen uppstod diskussioner om hänsyn till valresultatet i förhållande till valdeltagandet. Ska större hänsyn tas till dem som inte går och än till dem som faktiskt använder sin röst? (Om så är fallet kan de styrande politikerna ha som strategi att få till ett lågt valdeltagande.)

Grundlagsförändringarna till trots, kan det finnas goda skäl att forska vidare kring folkomröstningsinstitutet. Tyresö nyss genomförda folkomröstning innehåller en mängd intressanta frågeställningar. Eventuella förstärkningar i lagen kan behövas kring:

1. Formulering av frågeställningen – Vilket mandat har kommunfullmäktige att ändra på folkinitiativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att ändra inriktningen av folkinitiativet?
2. I vilken utsträckning ska kommunen informera invånarna om vad folkomröstningen handlar om utan att det riskerar att bli partisk för någon av de olika sidorna?

3. Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/information som ska förmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställningen – att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?
4. Folkomröstningar är rådgivande – men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag?

Beslutsförslaget är att kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen:

- att omgående kontakta institutionen med valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012, i enlighet med motionens frågeställningar.

För Miljöpartiet de gröna i Tyresö

Marie Åkesdotter

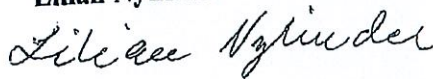

Peter Söderlund

Peter Bylund

Lilian Nylinder

Plats och tid

Hörsalen Masten, C3L, Bollmora Gårdsväg
Torsdag 11 oktober 2012, kl. 18.00 - 21.15

Utses att justera

Ann-Christine Svensson, Anita Mattsson

Justeringens plats och tid

Kommunhuset plan 6, kl. 13.00

Jerskrifter

Sekreterare

Rebecca Berlin
Rebecca Berlin

Paragrafer 91 - 102

Ordförande

Jan Larsson
Jan Larsson

Justerande

Ann-Christine Svensson Anita Mattsson
Ann-Christine Svensson, Anita Mattsson

ANSLAG/BEVIS

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

2012-10-11

Datum för anslags uppsättande

2012-10-18

Datum för anslags nedtagande 2012-11-12

Förvaringsplats för protokollet

Kommunhuset, arkivet plan 6

Underskrift

Rebecca Berlin

Utdragsbestyrkande

mw

☆

Tyresö kommun
Kommunfullmäktige

Närvarolista ledamöter:

Ordinarie:	Nr	Närv	Förh.	Tjänstgörande ersättare	Ersättare:
Fredrik Saweståhl (M)	1		X	Susanne Sohlberg (M)	
Ann-Christine Svensson (M)	2	X			
Andreas Jonsson (M)	3	X			Susanne Sohlberg (M)
Dick Bengtson (M)	4	X			Gunilla Helligren Lovén (M)
Matilda Lundh (M)	5	X			Sonja Gustafson (M)
Mikael Onegård (M)	6		X	Gunilla Helligren Lovén (M)	Peter Odelvall (M)
Ida Antonsson (M)	7	X			Johan Engström (M)
Mats Fält (M)	8	X			Doris Letendrine Larsson (M)
Christer Flodfält (M)	9	X			Thomas Halvarsson (M)
Erkki Vesa (M)	10	X			Rolf Lovén (M)
Marianne Kronberg (M)	11	X			Carl-Thure Lindell (M)
Nils Frykman (M)	12		X	Peter Odelvall (M)	Mikael Danielsson (M)
Gerd Dufberg (M)	13	X			Hans Wallner (M)
Lotta Stjernfeldt (M)	14		X	Johan Engström (M)	
Lilian Edberg (M)	15	X			
Dan Bekking (M)	16		X	Thomas Halvarsson (M)	
Lena Arvidsson (M)	17		X	Rolf Lovén (M)	
Sven A Svennberg (M)	18	X			
Jenny Jonsson (M)	19	X		Till 20.20, från 20.30 Carl-Thure	
Martin Johem (M)	20	X			
Gunilla Dahlberg (M)	21	X			
Martin Nilsson (S)	22	X			Anita Mattsson (S)
Susann Ronström (S)	23	X			Thomas Henriksson (S)
Mathias Tegnér (S)	24		X	Anita Mattsson (S)	Eija Rätty (S)
Marie Linder (S)	25		X	Thomas Henriksson (S)	Jerry Svensson (S)
Kristjan Vaigur (S)	26	X			Ann Sandin-Lindgren (S)
José Blanco Garcia (S)	27	X			Sarah Heidenborg (S)
Sara Albornoz (S)	28		X	Jerry Svensson (S)	Carl-Johan Karlson (S)
Kjell Andersson (S)	29	X			
Marita Bertilsson (S)	30	X			
Lennart Jönsson (S)	31	X			
Karin Ljung (S)	32	X			
Anders Linder (S)	33	X			
Christina Tallberg (S)	34	X			
Alfonso Morales (S)	35	X			
Anna Steele (FP)	36		X	Leif Lanke (FP)	Leif Lanke (FP)
Mats Larsson (FP)	37	X			Christina Melzén (FP)
Mats Lindblom (FP)	38		X	Christina Melzén (FP)	Margareta Ternstedt (FP)
Nomi Lind (FP)	39	X			
Jan Larsson (FP)	51	X			
Leif Kennerberg (KD)	40	X			Mattias Eriksson (KD)
Anna Lund (KD)	41	X			Janis Salts (KD)
Ulrica Riis Pedersen (C)	42	X			Lars Lagerstedt (C)
					Marianne Gustavsson (C)
Marie Åkesdotter (MP)	43	X			Rickard Svensson (MP)
Peter Bylund (MP)	44	X			Frida Bengtsdotter (MP)
Peter Söderlund (MP)	45	X			
Lilian Nylinder (MP)	46	X			
Elisabeth Hedlund (V)	47		X	Gunilla Andersson (V)	Tuula Tillikainen (V)
Anders Erixon (V)	48	X			Gunilla Andersson (V)
Per Carlberg (SD)	49	X		Till 20.00, från 20.00 Jörgen Bengtsson	Jörgen Bengtsson (SD)

[Handwritten signatures and initials in blue ink, including a large 'L' and a star-like symbol.]

Namn:	Närvarande:	Närvarotid:
Susanne Sohlberg (M)	X	
Gunilla Helligren Lovén (M)	X	
Sonja Gustafson (M)		
Peter Odelvall (M)	X	
Johan Engström (M)	X	
Doris Letendrine Larsson (M)		
Thomas Halvarsson (M)	X	
Rolf Lovén (M)	X	
Carl-Thure Lindell (M)		
Mikael Danielsson (M)		
Hans Wallner (M)		
Anita Mattsson (S)	X	
Thomas Henriksson (S)	X	
Eija Rätty (S)		
Jerry Svensson (S)	X	
Ann-Sandin-Lindgren (S)		
Sarah Heidenborg (S)	X	Från 18.45
Carl-Johan Karlson (S)		
Leif Lanke (FP)	X	
Christina Melzén (FP)	X	
Margareta Ternstedt (FP)		
Mattias Eriksson (KD)		
Janis Salts (KD)		
Lars Lagerstedt (C)	X	
Marianne Gustavsson (C)		
Rickard Svensson (MP)		
Frida Bengtsdotter (MP)		
Tuula Tillikainen (V)	X	
Gunilla Andersson (V)		
Jörgen Bengtsson (SD)	X	
Närvarande tjänstemän:		
Bo Renman	X	
Anita Brynje		
Marit Andersson	X	
Dan Näsman		
Hillevi Elvhage	X	
Rebecca Berlin		
Anders Elfving		
Birgitta Wigren		

[Handwritten signatures and initials in blue ink, including a large 'L' and 'M' shape, and a star-like symbol.]

[Handwritten initials and marks at the bottom of the page.]

Kommunstyrelsen

Plats och tid Sammanträdesrummet Bollmora, kommunhuset
2013-03-26 kl. 18:30 - 21:30

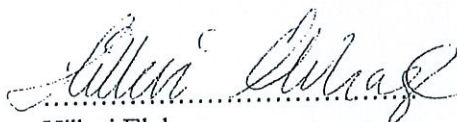
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Utses att justera Kristjan Vaigur

Justeringens plats och tid Kansliavdelningen 2013-04-03

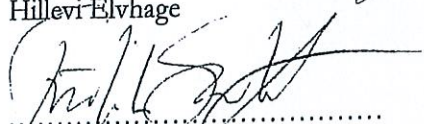
Underskrifter Sekreterare

Paragrafer
37 - 66

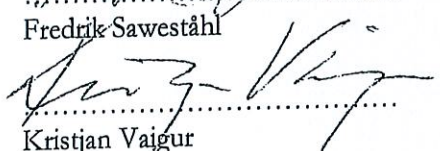
Hillevi Elvhage

Ordförande

Fredrik Saweståhl

Justerande

Kristjan Vaigur

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

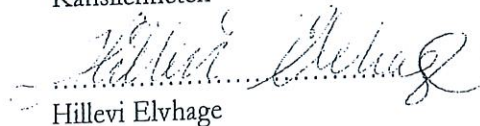
Organ Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum 2013-03-26

Datum för anslags uppsättande 2013-04-04 Datum för anslags nedtagande 2013-04-26

Förvaringsplats för protokollet Kanslienheten

Underskrift

Hillevi Elvhage

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M)
Mats Larsson (FP)
Anita Mattsson (S)
Anki Svensson (M)
Andreas Jonsson (M)
Dick Bengtson (M)
Lotta Stjernfeldt (M)
Mathilda Lundh (M)
Mats Lindblom (FP)
Susann Ronström (S)
Kristjan Vaigur (S)
Jerry Svensson (S)
Marie Åkesdotter (MP)
Anna Lund (KD)

Anteckning

Ordförande

§§ 54-66 kl. 20.45 – 21.30
T.o.m. § 53

Ersättare

Leif Kennerberg (KD)
Elisabet Hedlund (V)
Lotta Stjernfeldt (M)
Margareta Ternstedt (FP)
Marita Bertilsson (S)
Martin Johem (M)
Peter Bylund (MP)
Ulrica Riis-Pedersen (C)
Lennart Jönsson (S)
Peter Odelvall (M)

Kl. 20.45 – 21.30

Övriga

Bo Renman
Dan Näsman
Åke Skoglund
Eva Nilsson
Karin Hassler
Maj Ingels Fagerlund

Kommundirektör
Ekonomichef
Förvaltningschef
Kommunjurist
Kommunikationschef
Säkerhetschef

Kommunstyrelsen

Anders Elfving	Budgetchef
Robert Skölin	Politisk sekreterare M
Mikael Onegård	Politisk sekreterare M
Hillevi Elvhage	Kommunsekreterare
Björn Hellqvist	Enhetschef idrott/projektledare
Anders Lind	Mark- och exploateringschef
Sara Kopparberg	Planchef
Ulla Hoffmann (V)	Tyresö Bostäder § 37-38
Rickard Svensson (MP)	Tyresö Bostäder § 37-38
Anders Linder (S)	Tyresö Bostäder § 37-38
Bertil Axelsson (C)	Tyresö Bostäder § 37-38
Mathias Tegnér (S)	Tyresö Bostäder § 37-38
Leif Lanke (FP)	Tyresö Bostäder § 37-38
Leif Kennerberg (KD)	Tyresö Bostäder § 37-38
Dick Bengtsson (M)	Tyresö Bostäder § 37-38
Maria Öberg	Tyresö Bostäder § 37-38
Olle Chevalier (M)	Tyresö Bostäder § 37-38
Peder Holmström (M)	Tyresö Bostäder § 37-38

Frånvarande

Christer Flodfält (M)
Marie Linder (S)
Thomas Holmberg (FP)

Handwritten signatures and initials in blue ink:
A large stylized 'h' with a lightning bolt-like flourish above it.
A signature that appears to be 'Lanke'.
A signature that appears to be 'Kennerberg'.
A signature that appears to be 'Bengtsson'.
A signature that appears to be 'Öberg'.

Handwritten signature: Mikael Onegård

Plats och tid Hörsalen Masten, C.3L, Bollmora Gärdsväg
Torsdag 18 april 2013, kl 18.00 – 22.00

Utses att justera Fredrik Saweståhl, Marita Bertilsson

Justeringens plats och tid Kommunhuset plan 6, tisdag 23 april 2013 kl. 13.00

Underskrifter
Sekreterare *Rebecca Berlin*

Paragrafer 29 - 47

Ordförande *Jan Larsson*

Justerande *Fredrik Saweståhl, Marita Bertilsson*

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum 2013-04-18

Datum för anslags uppsättande 2013-04-24 Datum för anslags nedtagande 2013-05-24

Forvaringsplats för protokollet Kommunhuset, arkivet plan 6

Underskrift *Rebecca Berlin*

Utdragsbestyrkande

Rebecca Berlin

Tyresö kommun
Kommunfullmäktige

Närvarolista ledamöter:
2013-04-18

Ordinarie:	Nr	Närv	Förh.	Tjänstgörande ersättare	Ersättare:
Fredrik Saweståhl (M)	1	x			
Ann-Christine Svensson (M)	2		x	Susanne Sohlberg (M)	
Andreas Jonsson (M)	3	x			
Dick Bengtson (M)	4	x			Susanne Sohlberg (M)
Matilda Lundh (M)	5		x	Gunilla Hellgren Lovén (M)	Gunilla Hellgren Lovén (M)
Mikael Onegård (M)	6	x			Sonja Gustafson (M)
Ida Antonsson (M)	7	x			Peter Odelvall (M)
Mats Fält (M)	8	x			Johan Engström (M)
Christer Flodfält (M)	9	x			Doris Letendrine Larsson (M)
Erkki Vesa (M)	10	x			Thomas Halvarsson (M)
Marianne Kronberg (M)	11		x	Peter Odelvall (M)	Rolf Lovén (M)
Nils Frykman (M)	12		x	Johan Engström (M)	Carl-Thure Lindell (M)
Gerd Dufberg (M)	13	x			Mikael Danielsson (M)
Lotta Stjernfeldt (M)	14	x			Olle Chevalier (M)
Lilian Edberg (M)	15	x			
Dan Bekking (M)	16		x	Rolf Lovén (M)	
Lena Arvidsson (M)	17		x	Carl-Thure Lindell (M)	
Sven A Svennberg (M)	18		x		
Jenny Jonsson (M)	19	x			
Martin Johem (M)	20	x			
Gunilla Dahlberg (M)	21		x		
Martin Nilsson (S)	22	x			
Susann Ronström (S)	23		x	Eija Rätty (S)	
Mathias Tegnér (S)	24		x	Jerry Svensson (S)	
Marie Linder (S)	25	x			Eija Rätty (S)
Kristjan Vaigur (S)	26	x			Jerry Svensson (S)
José Blanco Garcia (S)	27	x			Ann Sandin-Lindgren (S)
Kjell Andersson (S)	28		x	Ann Sandin-Lindgren (S)	Sarah Heidenborg (S)
Marita Bertilsson (S)	29	x			Carl-Johan Karlson (S)
Lennart Jönsson (S)	30	x			Markku Sandelin (S)
Karin Ljung (S)	31	x			Heléne Sundman (S)
Anders Linder (S)	32	x			
Alfonso Morales (S)	33	x			
Anita Mattsson (S)	34	x			
Thomas Henriksson (S)	35		x	Carl-Johan Karlson (S)	
Anna Steele (FP)	36		x	Christina Melzén (FP)	Leif Lanke (FP)
Mats Larsson (FP)	37	x			Christina Melzén (FP)
Mats Lindblom (FP)	38	x			Margareta Ternstedt (FP)
Nomi Lind (FP)	39	x		Leif Lanke (FP)	
Jan Larsson (FP)	51	x			
Leif Kennerberg (KD)	40	x			Mattias Eriksson (KD)
Anna Lund (KD)	41	x			Janis Salts (KD)
Ulrica Riis Pedersen (C)	42	x			Lars Lagerstedt (C)
					Tommy Johannesson (C)
Marie Åkesdotter (MP)	43	x			Rickard Svensson (MP)
Peter Bylund (MP)	44	x			Luis Arias-Vera (MP)
Peter Söderlund (MP)	45	x			
Lilian Nylinder (MP)	46	x			
Elisabeth Hedlund (V)	47	x			Tuula Tillikainen (V)
Anders Erixon (V)	48	x			Gunilla Andersson (V)
Per Carlberg (SD)	49		x	Jörgen Bengtsson (SD)	Jörgen Bengtsson (SD)
Henrik Mellström (SD)	50	x			

Namn:	Närvarande:	Närvarotid:
Susanne Sohlberg (M)	x	
Gunilla Hellgren Lovén (M)	x	
Sonja Gustafson (M)		
Peter Odelvall (M)	x	
Johan Engström (M)	x	
Doris Letendrine Larsson (M)		
Thomas Halvarsson (M)		
Rolf Lovén (M)	x	
Carl-Thure Lindell (M)	x	
Mikael Danielsson (M)		
Olle Chevalier (M)		
Eija Rätty (S)	x	
Jerry Svensson (S)	x	
Ann-Sandin-Lindgren (S)	x	
Sarah Heidenborg (S)		
Carl-Johan Karlson (S)	x	
Markku Sandelin (S)	x	
Heléne Sundman (S)	x	
Leif Lanke (FP)	x	
Christina Melzén (FP)	x	
Margareta Ternstedt (FP)	x	
Mattias Eriksson (KD)		
Janis Salts (KD)		
Lars Lagerstedt (C)		
Tommy Johannesson (C)		
Rickard Svensson (MP)		
Luis Arias-Vera (MP)	x	
Tuula Tillikainen (V)		
Gunilla Andersson (V)		
Jörgen Bengtsson (SD)	x	
Närvarande tjänstemän/övriga:		
Bo Renman	x	
Rebecca Berlin	x	
Palle Carlsson (S)	x	
Bengt Verlestam (M)	x	
Robert Skölin	x	

Handwritten signatures and initials in blue ink, including a large signature on the right side and several initials at the bottom.

Plats och tid

Hörsalen Masten, C3L, Bollmora Gårdsväg
Torsdag 16 maj 2013, kl 18.00 – 22.30

Utses att justera

Justeringens plats och tid

Kommunhuset plan 6, tisdag 21 maj 2013 kl. 13.00

Underskrifter

Sekreterare

.....
Rebecca Berlin

Paragrafer 48 – 67
(Paragraf 51 justeras
omedelbart)

Ordförande

.....
Jan Larsson

Justerande

.....
Andreas Jonsson, Kristjan Vaigur

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

2013-05-16

Datum för anslags uppsättande

2013-05-22

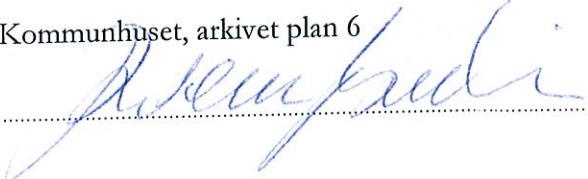
Datum för anslags nedtagande

2013-06-20

Förvaringsplats för protokollet

Kommunhuset, arkivet plan 6

Underskrift

.....

Utdragsbestyrkande

Tyresö kommun
Kommunfullmäktige

Närvarolista ledamöter:
2013-05-16

Ordinarie:	Nr	Närv	Förh.	Tjänstgörande ersättare	Ersättare:
Fredrik Saweståhl (M)	1	X			
Ann-Christin Svensson (M)	2	X			
Andreas Jonsson (M)	3	X			
Dick Bengtson (M)	4	X			
Matilda Lundh (M)	5	X			Gunilla Hellgren Lovén (M)
Mikael Onegård (M)	6	X			Sonja Gustafson (M)
Ida Antonsson (M)	7	X		Gustafson (M) under § 50, från 22.00	Peter Odelvall (M)
Mats Fält (M)	8	X			Johan Engström (M)
Christer Flodfält (M)	9	X			Doris Letendrine Larsson (M)
Erkki Vesa (M)	10	X			Thomas Halvarsson (M)
Marianne Kronberg (M)	11	X		Odelvall (M) under § 50, från 22.00	Rolf Lovén (M)
Nils Frykman (M)	12		X	Gunilla Hellgren Lovén (M)	Carl-Thure Lindell (M)
Gerd Dufberg (M)	13	X			Mikael Danielsson (M)
Lotta Stjernfeldt (M)	14	X			Olle Chevalier (M)
Lilian Edberg (M)	15	X			Julia Björk (M)
Lena Arvidsson (M)	16	X			
Sven A Svennberg (M)	17	X		Lindell (M) under § 50, från 22.00	
Jenny Jonsson (M)	18	X			
Martin Johem (M)	19	X		Gick 22.00, tjänstgjorde ej under § 50	
Gunilla Dahlberg (M)	20	X		Gick 22.00, tjänstgjorde ej under § 50	
Susanne Sohlberg (M)	21	X			
Martin Nilsson (S)	22	X			
Susann Ronström (S)	23	X			
Mathias Tegnér (S)	24		X	Jerry Svensson (S)	
Marie Linder (S)	25	X			Eija Rätty (S)
Kristjan Vaigur (S)	26	X			Jerry Svensson (S)
José Blanco Garcia (S)	27		X	Ann Sandin-Lindgren (S)	Ann Sandin-Lindgren (S)
Kjell Andersson (S)	28	X			Sarah Heidenborg (S)
Marita Bertilsson (S)	29	X			Carl-Johan Karlson (S)
Lennart Jönsson (S)	30		X	Carl-Johan Karlson (S)	Markku Sandelin (S)
Karin Ljung (S)	31	X			Heléne Sundman (S)
Anders Linder (S)	32	X			
Alfonso Morales (S)	33	X			
Anita Mattsson (S)	34	X			
Thomas Henriksson (S)	35		X	Heléne Sundman (S)	
Anna Steele (FP)	36	X		Ternstedt (FP) t.o.m. § 58, 19.55	Leif Lanke (FP)
Mats Larsson (FP)	37	X			Christina Melzén (FP)
Mats Lindblom (FP)	38	X		Ternstedt (FP) fr.o.m. § 59, 19.55	Margareta Ternstedt (FP)
Nomi Lind (FP)	39	X			
Jan Larsson (FP)	51	X			
Leif Kennerberg (KD)	40	X			Mattias Eriksson (KD)
Anna Lund (KD)	41	X			Janis Salts (KD)
Ulrica Riis Pedersen (C)	42	X			Lars Lagerstedt (C)
					Håkan R Ericsson (C)
Marie Åkesdotter (MP)	43	X			Rickard Svensson (MP)
Peter Bylund (MP)	44	X			Luis Arias-Vera (MP)
Peter Söderlund (MP)	45		X	Luis Arias-Vera (MP)	
Lilian Nylinder (MP)	46	X			
Elisabeth Hedlund (V)	47	X			Tuula Tillikainen (V)
Anders Erixon (V)	48	X			Gunilla Andersson (V)
Per Carlberg (SD)	49	X			Jörgen Bengtsson (SD)
Henrik Mellström (SD)	50	X			

Namn:	Närvarande:	Närvarotid:
Gunilla Hellgren Lovén (M)	X	
Sonja Gustafson (M)	X	
Peter Odelvall (M)	X	
Johan Engström (M)	X	Till 22.00 § 64
Doris Letendrine Larsson (M)		
Thomas Halvarsson (M)	X	
Rolf Lovén (M)	X	
Carl-Thure Lindell (M)	X	
Mikael Danielsson (M)		
Olle Chevalier (M)		
Julia Björk (M)		
Eija Rätty (S)		
Jerry Svensson (S)	X	
Ann-Sandin-Lindgren (S)	X	
Sarah Heidenborg (S)		
Carl-Johan Karlson (S)	X	
Markku Sandelin (S)		
Heléne Sundman (S)	X	
Leif Lanke (FP)		
Christina Melzén (FP)		
Margareta Ternstedt (FP)	X	
Mattias Eriksson (KD)		
Janis Salts (KD)		
Lars Lagerstedt (C)		
Håkan R Ericsson (C)		
Rickard Svensson (MP)		
Luis Arias-Vera (MP)	X	
Tuula Tillikainen (V)		
Gunilla Andersson (V)		
Jörgen Bengtsson (SD)	X	
Närvarande tjänstemän:		
Bo Renman	X	
Rebecca Berlin	X	
Robert Skölin	X	
Eva Nilsson	X	
Stefan Rosengren	X	

Handwritten signatures and initials in blue ink.